

minulý pondelok večer – v Japonsku už mali utorkové ráno – sa mi konečne podarilo nadviazať spojenie s mestom Tagajo, 20 km severne od mesta Sendai. Ide o oblasť, ktorá bola najväčšími postihnutá zemetrasením a smrťou cunami. Japonci tejto katastrofe dali oficiálny názov ešte v piatok: región Tóhoku, čo vo voľnom preklade znamená veľké zemetrasenie v Tichom oceáne. Upokojilo ma, že mne taká blízka rodina, u ktorej som žil vyše roka, je v poriadku.

Ale zvyšok toho, čo písala Naoko, až taký upokojujúci nebol. „Aj tovar, čo nám zanechal otec, je zničená.“ Naoko ďalej písala, že až po troch dňoch od katastrofy sa rodine podarilo spojiť s Yasuko, jednou zo sestier. S niekoľkými zamestnancami vraj stihli ujsť na strechu obchodného domu Jusco. Rozprávanie Yasuko o tom, čo zažila, je vraj ako príbeh z pekla.

Počas tých hrozných dní videla plávať mŕtve telá. Aj telá detí.

Pred jej očami obrovská vlna cunami pohltila tých, ktorí nestihli ujsť. Ona stihla. Priemyselná zóna vybuchovala dva dni, je úplne zničená, stále dymí. Počas tých hrozných troch dní videla plávať mŕtve telá. Bolo to tým horšie, že práve v deň zemetrasenia mali školy promócie, maturity a školské vyučovanie sa končilo pred-

poludním. Mesto bolo plné žiakov a študentov, ktorí sa tešili na prázdniny. Veľa detí spláchla vlna. Ďalšie dni plávali ich telá okolo obchodného domu...

„Tri dni sme sa báli o Yasuko, ale naša rodina je, našťastie, v poriadku,“ ubezpečila ma Naoko a pokúsila sa aspoň trochu povzbudzujúco uzatvoriť svoje rozprávanie: „Rodičovský dom stojí, máme jedlo na niekoľko dní, dá sa povedať, že v tejto zdevastovanej krajine sme na tom dobre a sme šťastní. S mojimi malými deťmi nemôžem na ulicu, ani tú skazu

nechcem vidieť. Ozvem sa ti, keď budeme mať telefonické spojenie. Naoko.“

žiadna panika

Súčasťou tejto rodiny som sa stal v roku 1996 ako stredoškolský študent, ktorý tam prišiel v rámci výmenného pobytu. Rodina ma prijala za svojho. Odvtedy som bol u nich každý rok. Na svadbách všetkých sestier, na narodení ich detí, na pohrebe otca, to bolo presne pred rokom. Podľa záberov z médií som si myslel, že... Radšej som nemyslel.

Myslel som na kamarátku, baletku, ktorá tancovala aj v Slovenskom národnom divadle. Yuka Oba žije v meste Fukušima, pri elektrárni, ktorá podľa niektorých médií vybuchla, podľa iných vraj vybuchne každú chvíľu a hrozí horšia katastrofa ako v Černobyli. „Ahoj, som v meste Fukušima, nemali sme elektrinu až do nedele, nevedela som sa ozvať skôr. Teraz ešte čakáme na vodu.

16. marec, fotka ležiaca v bahne v meste Natori (vľavo). 14. marec, fotoalbum zapadnutý v blate v blízkosti rodinného domu v Sendai (vpravo).

Podľa informácií zatiaľ priame nebezpečenstvo nehrozí. My sme asi 30 km od elektrárne, máme nariadené byť vnútri, evakovali iba ľudí, ktorí boli v okruhu 20 km od nej. Skôr sa bojím o tvoju rodinu v Sendai, keď sa s nimi nevieš spojiť, daj mi ich číslo, skúsím im zavolať odtiaľto. Yuka.“

Bol som rád, že aj od nej som dostal správu. Na moju otázku, či sa nebojí výbuchu a radiácie, keďže v našich médiách už zopárkrát boli správy, že radiácia, ktorá unikla, je nebezpečná pre človeka, prišla jednoduchá a úprimná odpoveď: „Bojím sa, všetci sa bojíme. Ale neverím, že by zodpovední ľudia v mojej krajine boli šialenci a vystavovali by vlastný národ zbytočnému nebezpečenstvu a verím, musím veriť, že ľudia z TEPCO zabránia naj-

Pozor na dezinformácie

Zemetrasenie opätovne dokázalo silu internetu rýchlo a bezpečne dopravovať informácie. Bolo niekoľko dní jediným spojivom s regiónom Tóhoku. Na druhej strane sa však internetom prehnať aj množstvo novinárskych kačíc.

nesprávne informácie sa šíria jednoduchým použitím funkcie „repostovať“, reťazovými mailmi, ktoré vidí neznáme množstvo príjemcov či funkciou „retweet“ na Twitteri. Možno uviesť niekoľko príkladov. Dňa 11. marca horela rafinéria v prefektúre Chiba.

Hneď sa spustil reťazový e-mail s predmetom správy: „Prevenia pred pohromou z rafinérie Cosmo Oil.“ Obsahom e-mailu bola správa, že jedovaté látky sa dostanú do ovzdušia a spolu s dažďom vytvoria jedovatý dažď. Spoločnosť Cosmo to dementovala hneď 12. marca: „To jednoducho nie

je pravda,“ vyhlásili jej predstavitelia. Podľa vyhlásenia skvapalnený plyn v zásobníkoch, ktorý vyhorel do ovzdušia, má len minimálny účinok na ľudský organizmus. Dňa 16. marca zase musela prefektúra Saitama dementovať správy, že pitná voda je v dôsledku zemetrasenia a úniku rádioakti-

vity zamorená. Ten istý deň museli dementovať aj prefektúry Ibaraki, Gunma, Saitama, že ich rieky Arakawa a Tone sú zamorené pre elektrárňu Fukušima a ubezpečili, že nehrozí ožiarenie. Ďalšou dezinformáciou bolo, že požívaním jedla s vysokým obsahom jódu sa dá zabrániť rádioaktívnemu ožiareniu. Už 14. marca dementovalo túto správu ministerstvo zdravotníctva aj tamojší jadrový úrad. Ten vyhlásil, že ak sa do tela dostane rádioaktívna, jódom tabletky môžu byť predpísané lekárom, ale komerčne predávané výživové

prípravky obsahujú aj iné komponenty ako jód, pre zdravie môžu byť skôr škodlivé alebo nemať žiadny účinok. Na Twitteri sa rozniesla aj takáto fáma. Jeden študent z prefektúry Mijagi, ktorý prešiel prijímačkami na Tokijskú univerzitu, nestihol pre zemetrasenie predložiť všetky dokumenty školy. Spojil sa so študijným oddelením, ale tam mu oznámili, že mu zrušili prijatie na univerzitu. Túto správu musela Tokijská univerzita dementovať 13. marca a zároveň vyhlásila, že žiadny študent, ktorý sa nestihne zapísať

v termíne 12. až 15. marca, nebude sankcionovaný zrušením zápisu. Ministerstvo vnútra a komunikácií, ako aj Konzultačné stredisko nevyžiadanej pošty uviedli, že e-maily s predmetom správy „od elektrární“, „od človeka pracujúceho v médiách“ alebo od „ozbrojených síl Japonska“ sa zdajú vierohodné a ľudia ich preposielajú v dobrej viere. Vyzývajú ľudí, aby si najprv obsah poriadne preverili a nepreposielali e-mail bez rozmyslu.

Blog bol zverejnený na japonskej stránke J-CAST business & media watch. Preložil Peter Bohov